

de Zaanse Rijlaan

september 2000

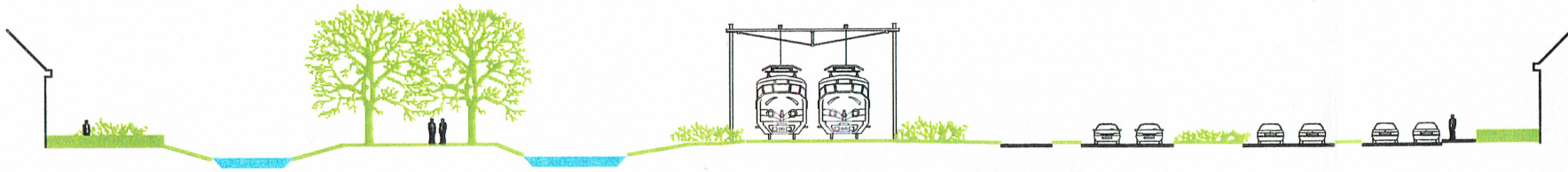
in opdracht van de Gemeente Zaanstad

p. achterberg
r. bijhouwer
s. gall
-maatschap

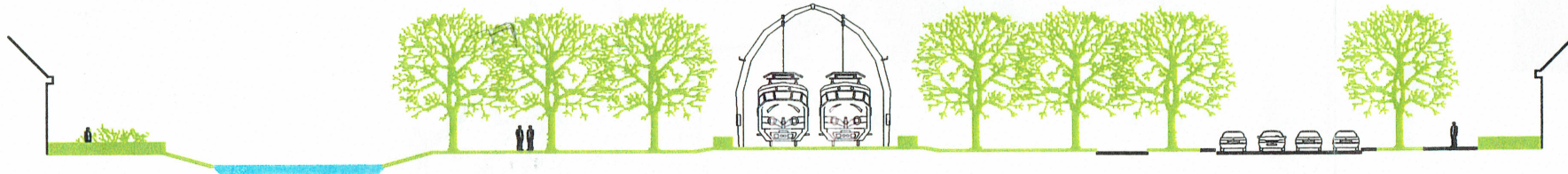
QUADRAT

atelier voor stedenbouw, landschap en architectuur
posthoornstraat 12b 3011 we rotterdam
telefoon 010 413 30 88 telefax 010 413 29 16

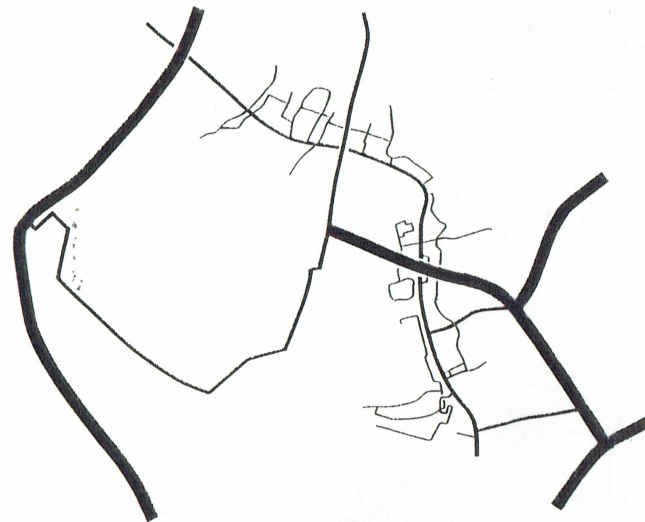

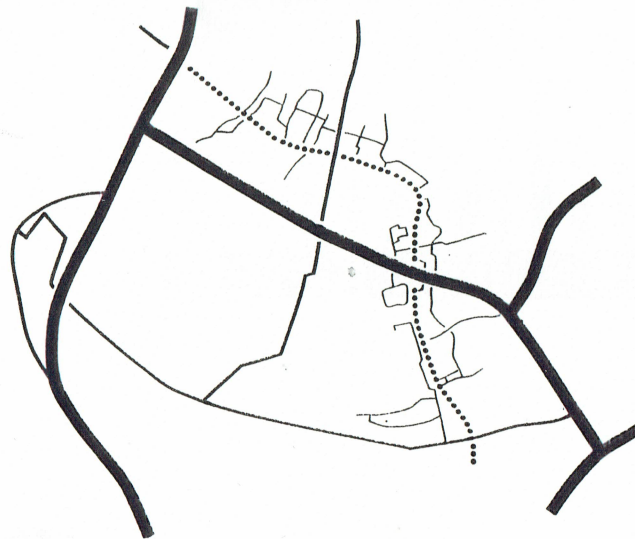
huidige situatie: de Zaanse Rijkweg

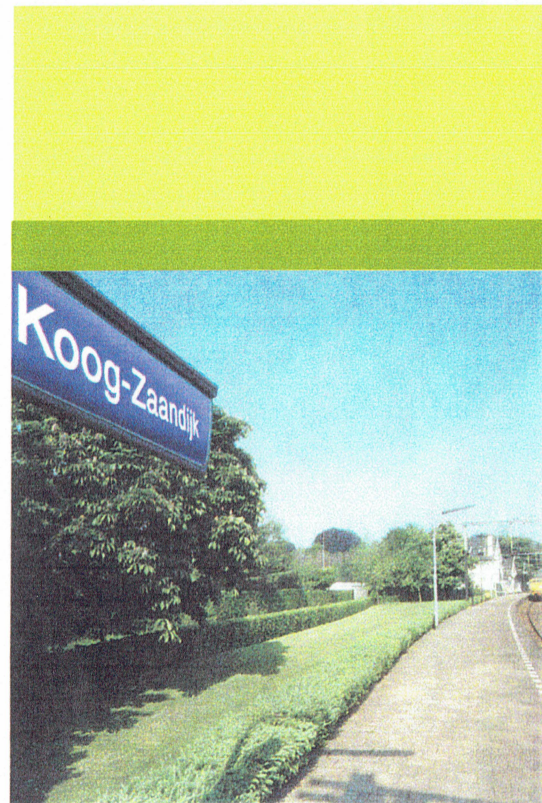
voorstel: de Zaanse Rijlaan

verkeer: huidige situatie

verkeer: toekomstige situatie

In de opgave voor de Zaanse Rijkweg wordt de vraag gesteld naar de provinciale weg als drager en als beeldmerk. Het antwoord zou een flitsend design voor het wegtracé kunnen zijn.

Indien we ons echter de vraag stellen, "wat moet gedragen worden?", "waarvoor is het een beeldmerk?", dan ontstaat een specifieke context. Hier is sprake van meerdere kernen met hun eigen kwaliteit en van de gemeente Zaanstad als samenstel van de delen.

De opgave hebben wij geïnterpreteerd als een vraagstuk van de verhouding van de delen met het geheel. Daarbij hebben we gedacht aan de structuralistische compositiemethode: het geheel bestaat niet zonder de delen, geheel en deel zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

De stad is echter geen schilderij. De stad kent veel meer lagen en perspectieven. In het geval van de Zaanse Rijkweg dringt zich al snel de problematiek van de verschillende snelheden op: de trein, de auto, de fietser en de voetganger. Ze liggen bij de Zaanse Rijkweg vlak naast elkaar. Het interessante is dat de snelste, de trein, in de dagelijkse praktijk ook het meest (geconcentreerd) verbonden is met de langzaamste, de voetganger.

Te constateren valt ook dat hoe langzamer de snelheid wordt, des te minder men gebonden is aan de 12 kilometer lengte van de Zaanse Rijkweg. In de trein kan men weinig anders dan het hele traject doorlopen, als voetganger zal men het niet graag willen. Je zou kunnen stellen dat hoe langzamer men zich voortbeweegt, des te belangrijker de beweging haaks op de Zaanse Rijkweg is.

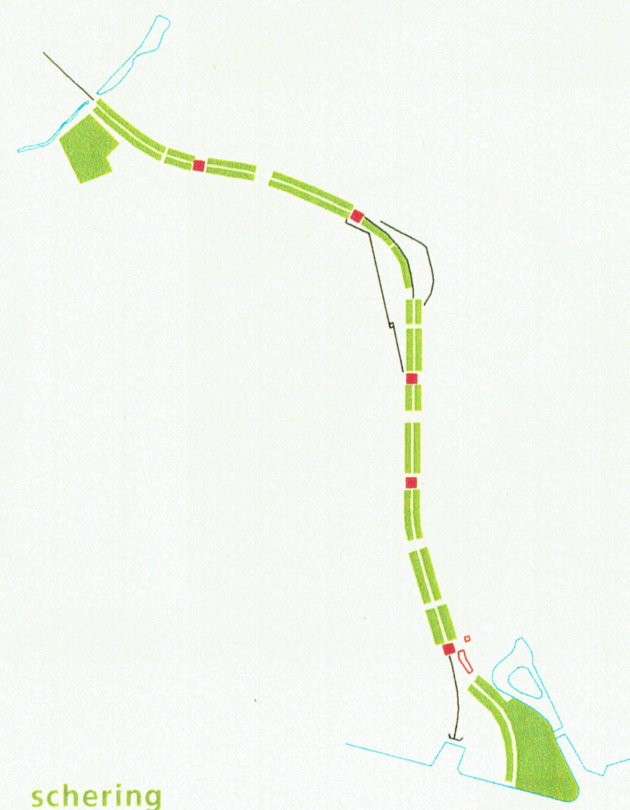
De stations blijken in beide gedachten de knopen te zijn. Hier komen structuur en plek, deel en geheel, samen. De Stationsstraten haaks op het spoor kunnen een regelmatig patroon vormen, een motief van schering en inslag.

De Zaanse Rijkweg wordt dan niet zozeer een autonoom element, maar is opgenomen in een regelmatig weefsel, waarin deel en geheel samengevat worden.

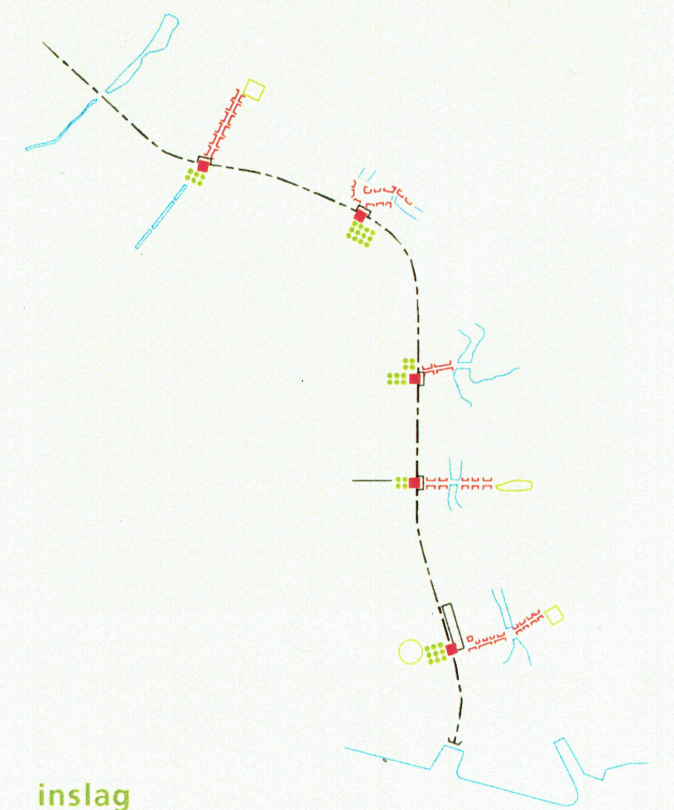
We doen het voorstel de spoorbaan zelf te transformeren tot een autonoom ruimtelijk element. Voor de Zaanse Rijkweg doen we een voorstel voor een continue stedelijk profiel, waarin de ruimtelijk en landschappelijk interessante bocht tussen Zaandijk en Wormerveer om een apart ruimtelijk voorstel vraagt. De spoorbaan en Zaanse Rijkweg vormen tezamen een groene ruimte die wij de Zaanse Rijlaan hebben genoemd. Als we de Zaanse Rijlaan de schering zouden kunnen noemen, dan vormen de stations de inslag. De regelmatige repetitie van de stations zullen tezamen met de autonoom ontworpen spoorbaan een drager en beeldmerk voor Zaanstad kunnen worden. De dorpen manifesteren zich op min of meer gelijke wijze. Het centraal-station Zaandam is typologisch-morfologisch gelijk aan de dorpen, de uitwerking ervan is echter stedelijker.

Atelier Quadrat,
Rotterdam, september 2000

de Zaanse Rijlaan

schering

inslag